

Sovinko museoalalle?

Kuriositeetikabi.netin toimitus kävi testaamassa Työministeriön toteuttamaa AVO ammatinvalintaohjelmaa. Se on suunniteltu ensisijaisesti niille, jotka pohtivat koulutusvalintojaan lukion ja peruskoulun jälkeen. Päätimme kuitenkin kokeilla olemmeko sittenkään oikealla alalla. Ohjelmassa on viisi osaa: Koulutustiedoissa on perustietoja eri koulutusvaihtoehdoista, Ammattitiedoissa voi tutustua ammatinkuvauksiin ja työtehtäviin, Työn ominaisuudet osassa voi selvittää, mitä asioita pitää työssä tärkeinä, Kiinnostukset on omien kiinnostuksen kohteiden arviointiin ja Kyvyt omien kykyjen arviointiin. Ohjelma löytyy verkosta osoitteella <http://www.mol.fi/avo>

Anna Meronen

Aloittaessani en oikein tiedä, mitä odottaa. Mitä jos tulokset osoittavat minun olevan vaikkapa loistava putkimies, mutta täysin sopimaton museoalalle? Päätän tarttua toimeen ennen kuin mielikuvitus liikkuu liian hurjana. Ohjelman etusivu näyttää selkeältä, ei siis vielä syytä huoleen. Teen kaikki kolme ohjelman testiosaa, eli Työn ominaisuudet, Kiinnostus ja Kyvyt. Testit on helppo tehdä ja löydän nopeasti sopivat vaihtoehdot. Työn ominaisuuksien perusteella saan listan ammateista, jotka minulle voisivat kiinnostuksen perusteella sopia. Listani kärjestä löytyvät muun muassa koulutussuunnittelija ("no jaa"), sosiaalihoitaja ("ei kiitos"), myymälänhoitaja ("minä vai?"), tiedottaja ("jo lämpenee"), tutkija ("kiinnostaa") ja museoamanuenssi ("bingo!"). Museoamanuenssi edustaa ohjelmassa oikeastaan ainoana museoalaa, joten olen ensimmäiseen tulokseen tyytyväinen.

Kiinnostus-osuudessa saan ensisijaiseksi tyypiksi tieteellisen. Testin mukaan tämän tyyppin ihmiset ovat eritteleviä, älyllisiä ja loogisia. Toissijainen tyyppini on sosiaalinen, joka viittaa kiinnostukseen muista ihmisistä ja näiden hyvinvoinnistaan. Näiden kahden tyyppin yhdistelmälle ominaisiksi tehtäviksi mainitaan teoria- ja tiedepohjaisten aineiden opettaminen sekä tieteen soveltamiseen pohjautuvat kommunikaatioammatit ja asiantuntijapalvelut. En koe, että arvio menee kovinkaan kauaksi omista kiinnostuksen kohteistani. Museoapuolella kun olen erityisesti kiinnostunut pedagogiikasta. Hyvältä näyttää siis, vakuutan itselleni, ja siirryn viimeiseen arviointiin.

Kolmas osuus keskittyy kykyihin. Välillä on vaikea arvioida osaanko esimerkiksi laulaa keskivertoa paremmin vai huonommin, mutta vastaan tunnepohjalta. Saatuaani tehtävät tehtyä pääsen vertailemaan tuloksiani kaikista kolmesta alueesta. Etsin ammatin arvion museoamanuenssille. Kykyjen ja työn ominaisuuksien puolesta olen saanut sopivimman mahdollisen tuloksen, ainoastaan kiinnostuksessa olisi parannettavaa yhden pykälän verran. Tulos tuntuu hyvältä. Ehkä ei tarvitse heti alkaa pohtia alan vaihtoa.

Lopuksi tutustun siihen, mitä ohjelmassa kerrotaan museoamanuenssin ammatista. Työtehtäviä on listattu hengästyttävä määrä, mutta ilmeisesti vakavoittaa se, mitä kerrotaan työmarkkinatilanteesta: "Museoalalle valmistuneiden on vaikea saada

koulutustaan vastaavaa työtä. Uusia työpaikkoja ei perusteta juuri lainkaan ja vaihtuvuus alalla on pientä. Tilapäisiä töitä on jonkin verran tarjolla”. En silti menetä yöuniäni. Testin tuloksesta huolimatta olen löytänyt alan, josta olen kiinnostunut.

Anniina Lehtokari

Uratestin tekemisessä on otettava huomioon monta asiaa. Ensinnäkin, olisi hyvä, jos voisi välttää ennako-odotusten syntymisen, sillä ne saattavat pitkälti ohjata valintoja. Ainakin, mikäli haluaa tuloksen olevan mahdollisimman yllätyksellinen sekä totuudenmukainen. Toiseksi, ääripäiden valinta on melkein suotavaa tässä tapauksessa, koska muutoin selvä linja jää löytymättä. Henkilökohtaisesti juuri ääripäiden valinta on vaikeaa, sillä usein monikin asia tuntuu kiinnostavalta. Päätin joka tapauksessa lähteä tekemään testiä mahdollisimman avoimin mielin.

Ensimmäinen vaihe eli *Työn ominaisuudet* listaa kohdallani sopivimmaksi ammatiksi (elokuva) tuottajan ja toiseksi copywriterin. Suuntaa testin onnistumisesta antaa muun muassa se, että kuudentena on kenties hieman yllätyksellinen merikapteenin ammatti, tutkija on 13:s ja museoamanuenssi vasta sijalla 55. Herääkin kysymys olenko tehnyt testin väärin vai opiskellut 6 vuotta täysin väärällä alalla. Kysymyksiin vastaaminen tuntui suhteellisen helpolta, vaikka voinkin myöntää, että sorruin jälleen ääripäiden välttelyyn.

Toiseksi testataan *Kiinnostukset*. Jälleen arviointi tuntuu helpolta ja yritän nyt todella keskittyä valintaprosessiin. Vaikka ruumiillinen työ ja käten työt suurimmaksi osaksi ovat mielestäni ihan mukavia, valitsen niiden kohdalla numeron 1 (ei lainkaan kiinnosta). Kiinnostuskoodikseni muodostuu AI eli taiteellis-tieteellinen-yhdistelmä. **AI**-ihmisestä kerrotaan sivustolla seuraavasti: *koodille ominaisia tehtäviä ovat esim. taiteellinen toiminta, johon sisältyy tieteellisen tutkimuksen tuloksia, teoreettisia perusteita tai teknillistä suunnittelua, esim. rakennustoiminnan, esinesuunnittelun, muodin, näyttämötaiteen ja kirjallisuuden alueilla*. AI-koodin ammatteja ovat arkkitehti sekä kirjailija, muita ei tunnu löytyvän. Sinänsä tulos saattaa olla oikea, mutta esimerkiksi museoammattilaisen koodiksi on merkitty IR. Toisin sanoen, ongelmakseni muodostuu testin perusteella käytännöllisyys, jonka tietoisesti alussa hyökkäsin rajaamalla pois käten työt ja ruumiillisen työn. Hankalaa.

Viimeiseksi testissä tiedustellaan kykyjä. *Kyvyt*-osio on sekä varsin narsistinen että lyhyt. Hyvällä itsetunnolla varustettu saa varmasti eri tuloksen kuin vaatimattomampi persoona. Vertaan tuloksiani museoamanuenssin ja merikapteenin virkoihin. Onneksi tällä kertaa olen jo selvästi sopivampi museoamanuenssin (3 tähteä) tehtäviin kuin merellä seilaamiseen (1 tähti). Myös tutkija on tarjottujen parhaiden vaihtoehtojen joukossa.

Testillä leikkiminen on ihan hauskaa ajanvietettä, mutta mitään suurempia urasuuntauksia sen avulla tuskin voi tehdä. Testi on toisaalta suunniteltu juuri koululaisille, joilla toivomuksia sekä koulutusvuosia on takana vähemmän. En siis tee ammatillista yllätyskäännöstä ja hakeudu merenkulkuoppilaitokseen pelkästään tämän testin perusteella, ainakaan toistaiseksi. Sitä paitsi, tehtyäni testi uudemman kerran,

kolmen parhaan joukko oli museoamanuenssi, koulutussuunnittelija ja tutkija. Olkoon sitten tarkoituksellisesti haettua tai ei.

Hanna Partanen

Työvoimatoimiston internetsivujen ammatinvalintatesti (AVO) antoi unelma-ammateikseni osiossa *Työn ominaisuudet* seuraavat ammatit : Lasinpuhaltaja, taidemaalari, graafinen suunnittelija, piirtäjä ja kultaseppä. Lähimpänä museoalaa oli yhdeksännellä sijalla konservaattorin ammatti. Museoamanuenssin tehtävät eivät minulle tämän testin mukaan sovellu kovinkaan hyvin, sillä se sai vain kolme tähteä ja oli siten listan loppupuolella.

Kiinnostukset -osiossa ominaisuuteni jakautuivat järjestykseen taiteellinen (A-tyyppi), tieteellinen (I-tyyppi) ja käytännöllinen. Taiteellisuuden ja tieteellisyyden yhdistäminen ei ehkä olekaan täysin mahdotonta, sillä:

”I-tyypin ihmiset ovat kriittisiä, eritteleviä, älyllisiä ja loogisia. He ovat uteliaita ja haluavat ymmärtää ilmiöiden syitä ja löytää ratkaisuja ongelmiin. He arvostavat tiedon hankkimista ja opintoja. He ovat itsenäisiä ja haluavat usein työskennellä yksin omaan tahtiinsa. He ovat kiinnostuneita teoreettisista ja soveltavista tieteistä ja hakeutuvat etenkin tutkimus- ja tuotekehittelytehtäviin.

A-tyypin ihmiset ovat taiteellisia ja luovia. He pitävät tehtävistä, jotka antavat mahdollisuuden ilmaista itseään ja käyttää mielikuvitustaan. He ovat omaperäisiä, itsenäisiä ja emotionaalisia. He eivät pidä rutiinistyöstä ja tiukoista säännöistä. He suuntautuvat taiteellista ilmaisua tai tulkintaa vaativiin tehtäviin.”

Tältä pohjalta ammattivalikoimakseni tuli arkkitehti, kirjailija, kultaseppä ja piirtäjä. Kultaseppiä tämän testin pohjalta sikiää enemmän kuin laki sallii. Annetut ammatit vaikuttavat kyllä muutoin sellaisilta, mitä voisin aivan hyvin tehdä – jos olisin jonkun niistä valinnut. Epäilykseni ammatinvalintani oikeellisuudesta sitä vastoin olisivat heränneet, jos tulokseksi olisi tullut esimerkiksi nuohooja tai ammattiurheilija. Ja onko kunnanjohtaja tai ulosottomies jotain ammatteja joihin nimenomaisesti koulutaudutaan? ”*Minusta tulee isona ulosottomies*” Miettikäähän, jos testissä ensisijaisiksi vaihtoehdoiksi tulisikin turkistarhaaja tai raittiussihteeri.

Miia Huttu

Pienenä, kun minulta kysyttiin toiveammattia, olin äitini kertoman mukaan vastannut, että ”lääkäri-savenvalaja”. Lääkäri siksi, että se oli hienoin ammatti, minkä tiesin ja savenvalaja siksi, että homma näytti hauskalta. Sama kiusallinen kaksijakoisuus on vaivannut tulevaisuuden suunnitelmiani myös vanhempana. Ylioppilaskirjoitusten jälkeen en meinannut osata päättää, lähtisinkö ammattikorkeakouluun opiskelemaan vaatetusartenomiksi, vai yliopistoon toteuttamaan ylä-asteelta asti kytenyttä unelmaa tulla historian asiantuntijaksi. Opo auttoi osaltaan: hän käski mennä kauppakorkeakouluun.

Työvoimatoimiston AVO-testi antaa samansuuntaisia tuloksia. Sen mukaan minulle parhaiten sopiva ammatti olisi somistaja. Kuulostaapa hauskalta! Voisin hyvin kuvitella itseni suunnittelemassa näyteikkunaa tai pukemassa mallinukkeja. Toiseksi parhaiten kiinnostuksen kohteeni vastaisivat testin mukaan matkailuneuvojan työtä, josta minulla on jopa aikaisempaa työkokemusta. Ja kuinka ollakaan, listan yhdeksäntenä komeilee se lapsuudesta tuttu: savenvalaja!

Testin mukaan minulle tärkeitä ominaisuuksia työssä ovat käytännönläheisyys, uudet ideat ja yhteiskunnallinen vaikuttaminen. Lisäksi näytän arvostavan mm. teoriaopintoja, ihmisten tapaamista, taiteellisuutta, itsenäisyyttä ja etenemismahdollisuuksia. Olen ilmeisesti myös hyvä päättelemään ja kielellisesti lahjakas. Omasta mielestäni yllättävää on, että testin mukaan en ole lainkaan sosiaalinen. Se tuntuu kummalliselta, kun kuitenkin vastasin arvostavani yhteistyötä ja pitäväni asiakaspalvelutyöstä. Oman kokemukseni mukaan olen viihtynyt kaikkein huonoimmin juuri sellaisissa töissä, joissa minulla ei ole ollut lainkaan työkavereita. Annoinkohan itsestäni epäempaattisen kuvan, kun vastasin, että en halua kuunnella ihmisten murheita työkseni? Olkoon sitten niin.

Mutta olenko siis väärällä alalla? Pitäisikö unohtaa maisteriopinnot ja siirtyä visuaalisen markkinoinnin pariin? Museoamanuenssi komeilee listallani vasta sijalla 57. Paremmiin sopisin näköjään jopa malliksi (outoa, sillä strategisia mittoja ei kysytty...). Kulttuurisihteerikin on listassa vasta sijalla 39.

En tiedä, millaiseksi työvoimatoimiston testinlaatijat museotyön mieltävät, mutta minusta on outoa, ettei uusien ideoiden kehittelyä, luovuutta ja yhteiskunnallista vaikuttamista yhdistetä millään tavalla liittyviksi museotyöhön. Ehkäpä kaikki johtuukin siitä, että en testin mukaan ole vielä onnistunut löytämään minua kiinnostavia asioita. Niinpä niin. Lääkäri-savenvalaja.

Timo Muhonen

Kun lähdin testaamaan museoammatin ja kiinnostuksieni ja kykyjeni yhteensopivuutta, voi päässäni vallinnutta tunneskaalaa kuvailla tyyliin ”hauskaa, mutta vähän pelottavaa”. Vaikka tällaiset testit eivät olekaan mitään totuuden torvia, ei kukaan silti halua lukea viiden ja puolen korkeakouluopintovuoden jälkeen soveltuvansa paremmin uimamaisteriksi.

Tiedän tosin ilman ammatinvalintatestiäkin, että minulla on mielenkiintoa monenlaisiin töihin - negatiivisempi kutsuisi tätä puolestaan ”ei osaa päättää” – syndroomaksi. Niin, olen tosiaan niitä ihmisiä, jotka lukevat mielellään kurkkua kuivaavaa teoriaa mutta toisaalta tarpoivat kymmenen kilometriä suolla ihan lämpimikseen. Samaten yhtä mieluusti kirjoitan museologian esseitä kuin valan rakennuksella talonpohjaa. Ei siis ole ihme, että sain kovin monenlaisia ammatteja vastaukseksi kysymykseen siitä, mitä minusta tulee isona.

Ensin tapahtuu siis kiinnostuksen kohteitteni kartoitus. Ennako-odotukseni kiinnostuksestani monenlaisia toimenkuvia kohtaan vahvistuvat, kun kone ei osaa

kertoa toissijaista kiinnostustyyppiäni: minun täytyy valita se itse käytännöllisen, taiteellisen ja systemaattisen väliltä. Ruudulla näkyvät kiinnostuksen määrää mittaavat palkit ovat häiritsevästi yhtä pitkiä – no, yksi risti kaksi toimii varmaan tässä tapauksessa ihan hyvin.

Valitsen siis käytännöllisen kiinnostustyyppin, jonka perusteella kiinnostuskoodini on IR (kiinnostuskoodi on kaikessa salamyhkäisyydessään aika mainio: voin hyvin kuvitella, miten poplaritakkiset synkät hahmot tapaavat sateenharmaan sillan alla ja vaihtavat kiinnostuskoodejaan). Sitten on seuraavien osioiden eli työn ominaisuuksien ja omien kykyjen mittaamisen vuoro. Tämän jälkeen tarkastan malttamattomana, miten soveltuva olen AVO:n mukaan museoamanuenssiksi; kaikki näyttää hyvältä vielä tarkasteltaessa minun ja ammatin kiinnostuskoodin yhteensopivuutta (viisi tähteä), mutta seuraavassa eli työn ominaisuudet -vaiheessa romahdan kuin Suomen lätkämaajoukkue paineen alla. Kyvyt -osio sentään tuo vähän balsamia haavoille.

No, ehkä dopingiin ei ole kuitenkaan vielä aihetta, vaikka 2. erä menikin oman maalin takana surffatessa. AVO:n mukaan minussa olisi ainesta tutkijaksi, ja se onkin aina ammattina kiehtonut minua (ja tässä kohtaa testiä kannattaa tietysti kritiikittömästi ylistää, vaikka museoamanuenssin kohdassa kirotta). Toisaalta tutkiminen on melko kaukana fyysisestä työstä, jos sanoo tutkija ajatellaan sen herättämien perinteisten mielikuvien kautta: tutkijasta mieleen tulee lähinnä kömpelö otus, joka elää kammiossaan kymmeniä vuosia ilman raikasta ilmaa tai vertaiskädelliskontakteja. Toisaalta, ovathan monet akateemisestikin koulutetut ammattilaiset tekemisissä fyysisen työn kanssa: usein näitä ulkona tehtäviä retkiä kutsutaan nimellä kenttätyöt. Mieleen nouseekin heti esimerkiksi geologin tai biologin ammatit – arkeologin professiota unohtamatta. AVO:kin on siis huomannut, ettei pääainevalintani olekaan siten aivan tuulesta temmattu. Loistavaa!

Mutta takaisin museoalaan, sillä tein AVO -testiä juuri sitä silmällä pitäen. Testitulokset eivät näytä erityisen lupaavilta museoammattien suhteen, mutta tässä kohtaa täytynee ajatella optimistisesti, että testiä tuskin on tehty pitäen mielessä ne kaikki toimenkuvan osa-alueet, joita museossa työskentelevä mahdollisesti kohtaa. Ensimmäinen museotyökokemukseni oli pienestä pääkaupunkilaisesta erikoismuseosta, jossa huomasin, että museoihmisellä on syytä pysyä hyppysissä sekä vasara että tuntuma markkinointityöhön. Tämä kuva vain vahvistui museologian opintojen kuluessa: museossa tapahtuu näyttelyiden tekemisen tai kävijöiden opastamisen lisäksi paljon muutakin. On tietysti niinkin, että museomestarit ja –lehtorit ovat suuremmissa museoissa asia erikseen, mutta toisaalta itse ainakin haluaisin ajatella niin, että ei siitä haittaakaan ole, jos osaa näyttelytekstien kirjoittamisen lisäksi nikkaroida pyörätuoliluiskan.

On toki huolestuttavaa, että AVO-testi ei tarjoa minulle ennalta toivomiani vastauksia – tai no, tavallaan kyllä, sainhan tulokseksi tutkijan ja muutaman hauskan fyysisemmänkin ammatin (mm. metsuri). Mutta polttavin kysymys jää jäljelle: miksi museoamanuenssin ammatti karkasi kohtalaisen kauas eli enkö siis sovellu museoalalle? Onko vika testissä vai testaajassa? Aina voi toki lohduttautua sillä, että testi on tietysti vain tekoälyllä (ja testin tekijöiden museoammatteihin kohdistamalla ilmeisen yksipuolisilla oletuksilla) varustettu ohjelmapätkä, joten ei siltä ihmeitä

kannata odottaakaan. Terve maalaisjärki on puolestaan usein ihan käypä tai jopa paras väline omaa ammatillista tulevaisuuttaan hahmotteleville. Peruskysymys voisikin olla: haluanko tehdä juuri tätä työtä seuraavat 40 vuotta? Jos innostusta museoalalle riittää eikä heikohko avoimien työpaikkojen tarjonta ole este, niin mitä muuta enää tarvitaan?

